

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za jeden mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za jeden mesec 1 glđ.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserta) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 63.

V Ljubljani, v petek 17. marca 1899.

Letnik XXVII

O političnem položaju.

(Govoril poslanec Povše na zboru Katoliškega političnega društva.)

Nalog mi je podati kratko sliko našega državnega političnega položaja. Ne bom obširen, ker pravega plodonosnega delovanja v državnem zboru ni bilo; kako se je pa zlati čas tratil, to je pa itak vsem znano. Bilo je dela na kupe, dela, od katerega prave rešitve je odvisno toliko, da se zboljšajo narodno-gospodarski odnosi v državi. Naj omenjam le avstrijsko-ogerske pogodbe. Poleg te bilo je na dnevnem redu tudi več prav potrebnih, ljudskemu blagostanju koristnih predlogov n. pr. olajšave za pristojbine pri podedovanju in prevzetju kmetijskih posestev itd.; toda strast obstrukcije je tudi tako koristne razprave onemogočila.

Obstrukcija bila ni več tako burna in divja, kakor v prejšnji sesiji, toda onemogočila je le vsako parlamentarno delo. Iztuhali so voditelji, da treba resno in temeljito lotiti se nagodbe z Ogersko, in tako se je izvolil nagodbeni odsek, ki je imel prav mnogo sej. Toda gospodje opozicije so tako temeljito hoteli razpravljati dotično predlogo, da bi bržčas še sedaj ne bila dokončana obravnava v odseku, kajti pri bančni predlogi treba je bilo več sej, da še § 1 niso končali! V zbornici niso sicer ropotali, ampak omislili so novo cokljo, in sicer da so zahtevali, da se doslovno vse peticije v celoti preberejo, in skrbeli so, da je takih došlo na kupe in da so bile dolge.

Da pa bi zapisnikarji ne izpustili črtice, nastavljali so stražo, ki je stražila zapisnikarje, da niso kake besedice izpustili.

Kedar je ta coklja pošla, seveda so se spomnili še zelo duhovitega sredstva, da se imenoma glasuje, ali se naj natisne v stenografski zapisnik silno važna in modra peticija.

Sleheri je moral videti, da bi nagodba z Ogersko ne prišla v tej zbornici, in dokler bi jo zastopalo sedanje ministerstvo, nikdar do obravnave in sklepa. Zato je bilo edino umevno, da se je nehalo nevedno zborovanje.

Vsled odložitve državnega zbora nastopil je § 14 svojo dobo.

Predno pa o tem govorim, bodi mi dovoljeno, da kratko omenjam postopanja slovanske naše državnozbornske delegacije.

Težaven je bil nje položaj, ker tudi pod to vlado imelo je naše ljudstvo skusiti krivice, kakor poprej. Opominjam na čudni sklep graškega nad sodišča, na razna imenovanja v justici in šolstvu. Jeli so se pojavljati izrazi skrajne nezadovoljnosti osobito v krogih katoliško narodne stranke na Kranjskem in pri vseh izvenkranjskih Slovencih, ki bijejo trd boj za svoj obstanek; tako izjavi slov. dež. poslancev Štajerske. Vzrokov za nevoljo bilo je žal preobilo! Naši poslanci so to vpoštevali in skrajno razburjenost v slovenskem ljudstvu z vso jasnostjo prijavili toliko zaveznikom svojim v desnici, kolikor ces. kr. vladi.

Resnici na ljubo moram priznati, da je združena desnica priznala opravičenost naših pritožb in zato naročila, da sestavimo svoje najnujniše zahteve v olajšanje in zboljšanje res hudega stanja našega naroda. Tako smo došli do konkretiranja naših tirjatev ali postulatov, katere je združena desnica povsem priznala opravičenim in obljubila svojo podporo v dosego tega, kar nam gre po zakonih. In tu navajam izrek enega najmerodajnišega politika poljskega, ki je meni kot načelniku slovanske kršč. narodne zveze rekel: Vaše zahteve so toliko zmerne in pravične, da jih mora izpolniti vam vsaka vlada avstrijska. Kardinalnega pomena za naš narodni kulturni razvoj je pač ustanovitev slovanske univerze. Protivnikov je nebroj

v vseh vrstah, vsaj dobro vedo, da potem utrdi naš narod svoj kulturni razvoj, do katerega bo došel, ker ga diči naravni talent in vstrajna volja. Radosno pa zamorem konstatovati, da so voditelji desnice priznali opravičenost našega naroda zahtevati to najvišje izobraževališče in potrebo univerze, ker ta bo se le omogočila, da bomo imeli dovolj svojih sinov za vse stroke javne uprave v slovenski naši zemlji.

Pogajanja jela so se potem vršiti tudi z vlado. Nje izjava vsekako ni zadovoljiva, pa priznati se mora, da ima sedanji voditelj vlade resno in dobro voljo biti našem narodu pravičen. In če se marsikaj ni doseglo, vzroka je iskati v tem, da so podrejeni pa merodajni načelniki in uradi v naših kronovinah podajali informacije našim težnjam gotovo malo ugodne. Ni tu na mestu, da razpravljam o dogovorih, umestno pa se mi dozdeva le jedno zadevo navajati, ki znači dovolj, kako sodi načelnik vlade o naši stvari. In to je zagotovilo popolne hrvatske gimnazije v Pazinu za istrske naše brate. Postavljen je trošek za ta zavod, neizmerne važnosti za razvoj naših bratov v Istri, v letošnji proračun in ako Bog dá, bo letos jeseni že otvorjen. — Nastal je silen vihar, protesti so jeli prihajati na Dunaj, ki pa so se od načelnika vlade kar lepo po pošti poslali retour! Tudi osebni ugovori italijanskih poslancev bili so brez uspeha. To je dejstvo, ki kaže moški značaj ministerskega predsednika, da vztraja pri sklepu, kojega je storil po prepričanju svojem, da je ta kulturni zavod potreben in da je narod slovensko-hrvatski v Istri opravičen, dobiti ga, ker ga potrebuje za svoj kulturni razvoj in ker tudi država po njem dobi potrebno število uradnikov za javno državno upravo.

Upati smemo, da se izpolné naše povsem opravičene zahteve glede uradovanja v justici in

LISTEK.

Sodnji dan.

Spisal J. Joergensen.

XIX.

V tuji deželi in tujem mestu. Ne da bi se kje zadrževala, sta bežala proti jugu, dalje zmeraj proč od severnega mesta. In zdaj sta prišla v tujo deželo in tuje mesto, kjer hočeta živeti.

Utrujena po dolgem železničnem potovanju gre gospa Lily takoj k počitku. Niels Graff pa ne more spati. Hitro se preobleče in odide iz hotela.

Na glavnem mestnem trgu stoji; pred njim se vzdiguje velikanska stolna cerkev. S svojimi portali in visokimi okni, svojimi oboki in zobčastimi vrhovi, s svojimi zmajevimi glavami in levjimi žreli kipi v višavo in kaže z dvema sivina stolpoma ravno v svitli polni mesec.

Počasi, počasi stopa Niels Graff okrog stolnice. Potem gre dalje. Po modernih cestah hodi mimo prodajalniških oken z železnimi zastori.

Zavije okoli in zablodi v ozke, temne ceste, katerih slemena in strehe črno odsevajo proti mesečnemu svitu. Tu in tam je kaka gostilna, —

okna so sicer zaprta, skozi srce podobne odprtine pa prihaja glasen hrup na cesto. Srečava deklice, ki nosijo velike kamene vrče v gostilne in prihajajo zopet ven s kipečim pivom, in v duhu vidi pred seboj starega debelega župana, kako sedi v svojem naslonjaču in prazni žolto tekočino vrč za vrčem. Tam pred starim cerkvenim portalom, pod zelenimi drevesi, stopa gor in dol nestrna devotka in čaka na svojega izvoljenca.

Potem pride Niels Graff na velik trg, kjer leži kakor sneg mesečni svit. Onstran trga so veliki, beli gradovi. Širok drevored se vije ob umetni železni ograji okoli grajskega parka. V njem stoje silovita stara drevesa, katera vzdigujejo svoje s popki pokrite krone naravnost proti polni luni.

Niels Graff stoji mirno in se naslanja na ograjo. Noben glas se ne čuje — le v daljni, daljni daljavi tiho šumljenje žuborečega studenca.

Niels Graffu se razširi srce, kakor bi mu hotelo vzkipeti. Dolgo, dolgo stoji tu in posluša. Zdi se mu, kakor bi bil v bajni deželi, v mestu poezije.

Ne more se odpraviti domu. Dalje hodi po pustih cestah. Mesto je počivalo. Le od časa do časa ugleda kako deklico, ki hiti po pivu, in mimo kota, kjer gori svetilka pred svetnikovo

podobo, hiti neka usmiljenka. Beloprсно nadélo se sveti in križec blišči na črni obleki.

Pride do široke reke, ki drevi skozi mesto. Star most vodi na drugi breg, star most s sivimi, kamnitimi kipi. In Niels Graff gre prav do kraja mostu, se ustavi in pogleda nazaj.

V mesečnem svitu leže mestne strehe in stolpi. In med njimi se vzdiguje stari grad, ob katerem je sezidano mesto. Jedna sama rudeča luč se vidi tam gori.

Široka in narasla hiti velika reka dalje, šumno in nemirno se peni ob mostu krog stebrov. Mesečni svit leži na vodi, močan in čudovito živahen. V šumečih vodah se iskri ko srebro, kakor blesk tisočerih in stotisočerih lusk in neskončne ribje množice.

Niels Graff stoji dolgo na starem mostu in zre na reko in mesečni svit. In v njegovem srcu se bori neka skrb; ne njegova, — pesniška skrb, globoka ko slast. V tih noči drobi z ustnicami, ki ne morejo peti, Šubertovo melodijo na Heinove verze — drobi skrbno in tiho:

Tiha je noč in mirne so ceste
V tej hiši biva moj zaklad.

Tam gori je bivala, v jedni izmed teh starih hiš, katerih ospredje moli proti šumeči reki.

politični upravi, da se popolni, zboljša naše šolstvo, da se razširi poučni slovenski jezik na višje razrede gimnazij, da se odpravijo neverjetni grozni odloščaji v ljudskem šolstvu na Koroškem in na Primorskem, da dobimo za naš gospodarski razvoj potrebnih obrtnih strok. šol ter da končno dospemo tudi do svoje lastne univerze.

Nekateri odloki vlade kažejo nam, da je nekaj dobre volje in pravega razuma za zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer, in želeli bi bilo le, da bi se vlada poprijela z vso energijo zboljšanja razmer v narodnem gospodarstvu.

Rekel sem, da je bilo težavno stališče naših poslancev, ker iti čez drn in strn z vlado, koji posamezni člani se pač malo ozirajo na naše zakonite zahteve, ki se celo dajo informirati ne le po podrejenih uradih, in burokracija je v ogromni večini nam nasprotna in nima srca za naše zakonito nam zajamčene težnje, — ampak celo od politikov nam skrajno nasprotnih in v ostri obstrukciji delujočih, je velika žrtev, katero pa so naši poslanci storili, ker v prvi vrsti moramo konstatirati, da se naš klub ni nikdar izjavil kot vladni klub, ampak le kot klub večine, v kateri so zbrani vsi slovanski avstrijski narodi. Če so vztrajali v desnici, bilo je prepričanje, da v desnici jedino je naš spas, in ker so videli, kako so levičarji spekulirali na naš izstop iz desnice. — Pazno, naravnost nervozno so zasledovali slovensko časopisje in napravili račun z ozirom na nevoljo, izraženo v naših listih, da potem ni večine in da tako dozori njim pšenica. To je dejstvo in prav to je odločilo, da smo vztrajali v desnici, naši zvesti zaveznici, ki se je častno zavezala, podpirati nas v naši borbi za naše dobro pravo.

Bojni klic je bil sicer opoziciji: proč z jezikovnimi naredbami. Vprašanje je pa, ali jim res gre le za odstranitev jezikovnih naredeb, ali ne velja boj za njih hegemonijo! Diplomatični stari nemški liberalci trdijo, da se gre za odstranitev jezikovnih naredeb. Nemški nacijonalci pa povedo kaj več in naravnost, da z odstranitvijo jezikovnih naredeb še niso zadovoljni, ampak uveljaviti se mora nemški kot državni jezik in vrniti se mora nemštvu predpravica, hegemonija nad drugimi narodi v Avstriji. Vsaj je Wolf kar naravnost izrekel: ali nemško vladana Avstrija, ali nič! — In celo od radikalnih nemških nacijonalcev toliko preganjani poslanci Steinwender je izjavil: Wir Deutsche sind ein Herrenvolk, in Wolf je temu pristavil: vi slovanski rodovi ste minderwertige Nation, manj vredni narod!

Gospoda! Ako je poslanec slišal in videl tako govorjenje, psovanje, zaničevanje slovanskih avstrijskih narodov, ali ni imel povoda skrajni ogorčenosti! In trpeli so desničarji tudi take insulte ter pokazali, da so skrajno potrpežljivi.

A besnenje to moralo je vsakemu Slovancu odkazati pot, katero ima hoditi kot politik in poslanec, ker ljut boj se bije, ali postane Avstrija to, kar ima biti: dom vseh enakopravnih narodov, ali nam še nadalje nadvladuje oholo nemštvo, katero je manjšina v državi. Rekel sem, da

Tam gori je stanovala — in on, on stoji tukaj in čuti, kakor bi jo sam ljubil, kakor bi bila njegova izvoljenka, kateri je prepeval. Ne misli na ženo, ne misli na gospo Lily, zdi se, kakor bi ga spominjalo petje na ljubezen in življenje, katerega ni živel nikoli.

In reka raste in šumi, mesečni svit nadaljuje tiho, neprestano igro in njegovo lastno srce plače in plače vsled skrbi, katera ni bila nikoli njegova skrb.

Ko se vrne v hotel, je v pivnici še več gostov. Pri posebni mizi, ki je pogrnjena s pisanim prtom, sedi gospodar na jednom, njegova hči na drugem koncu. Ona je živahna, bujna lepota, s črnimi lasmi in temnimi očmi. Dva mlada gospoda ji marljivo dvorjanita in ona se smeje neprestano.

Na gorenjem koncu mize se pa prepirajo o verskih stvarih, in majhen, goreč mož predava na dolgo in široko o pokvarjenosti sveta, o človeški nezvestobi in o lahkomišelnosti sedanje generacije.

Niels odide k počitku. Gori najde gospo Lily, ki trdno spi. Splazi se k oknu in ga odpre. Pred njim stoji mesec in majhen, vitek stolp vzdiguje svoje sloke vrhove proti nebu. Potem bijejo vse

je to ljut boj, pa tudi dolgotrajen in treba bo še vztrajnosti in požrtvovalnosti, da pravica zmaga, ker za nas slovanske narode govori le naša pravična reč in zakon, za nemško hegemonijo pa deluje nebroj javnih in skritih sil. In pridružujejo se jim tudi politiki iz Transilvanije, vsaj je ondodni skrajni opozicionalec posl. Polonyi v ogerskem državnem zboru pred malo dnevi klical zbor in vlado, da naj ne gleda tako brezskrbno in podpira vlado, ki skuša Nemcem odvzeti hegemonijo v Avstriji in na nje mesto posaditi Slovence. Mož, ki živi v šovinizmu, da mora Oggerska biti izključno mažarska, ki odreka Slovanom, živečim pod krono sv. Štefana, vsako pravo, ne more pretrpeti, da bi večina prebivalcev Avstrije prišla do enakopravnosti, ker boji se, da bi jedenkrat znala vender le tudi na Oggerskem zmagati resnica in pravica, enakopravnost vseh ondodnih narodov. On, ki pač v politiki ni učenec Deakove šole, kliče Deaka v spomin in njega nazore, po katerih ima v Oggerski gospodariti Mažar, v Avstriji pa Nemec. Da ima take nazore še marsikak drugi politik v Oggerski, je umevno, vsaj tam vlada še ona liberalna stranka, ki je bila vsikdar najzvestejša zaveznica naši nemški liberalni stranki. Toda ta stranka je v Avstriji skoro dogospodarila in Ogri to prav dobro vedo in da bi oni zvezali se z antisemitsko stranko, koje nazori glede Oggerske so obče znani, ni misliti, zato je Polonyjev klic zaman!

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marca.

Narodno-politične zahteve Nemcev in katoliška ljudska stranka. Pri glavnem shodu zaupnikov nemške klike neodrešencev bo zastopal Gorenjo Avstrijo posl. Pessler, ki mora izdelati tudi znano poročilo o razmerah in položaju Nemcev v tej deželi. Proti temu zastopstvu pa z vso odločnostjo ugovarja v ime katoliške ljudske stranke »Linzer Volksblatt« ter izjavlja, da dr. Pessler ni opravičen zastopati večine v deželi, in potem pravi: Zelo čudno je, da morajo zahteve prebivalstva v deželi pojasniti oni, proti katerim je velika večina. Že sedaj ugovarjamo, da bi našo deželo zastopal kdo drugi, kakor član katoliške ljudske stranke. Sploh pa zastopstva na tem shodu sploh ne potrebujemo. Kar mi zahtevamo, je ob kratkem to-le: Zahtevamo, da se izvede enakopravnost narodov v državi; armadni in parlamentarni razpravni jezik bodi nemški, v vseh drugih krajih in slučajih pa naj se ozira vlada na resnične potrebe prebivalstva v narodnostnem oziru. In to hoče doseči vlada z napovedanim novim jezikovnim zakonom, s katerega nazori se mi popolnoma strinjamo. Mi želimo, da se vrne končno mir v dežel, in prepričani smo, da bi se mir v najkrajšem času povrnil mej prebivalstvo, ko bi se trajno zamašila usta raznim kričarjem. Nadalje želimo, da postane parlament čim preje zmožen za delo in da se končno prebivalstvu dá, kar je njegovega. Zahtevamo, da

mestne ure, velike in majhne povprek. Zbor čujočih, posvečenih zvonov se razlega po spečem mestu. Polnoči je. Tiho se sleče Niels in zdrsnje med hladne rjuhe na svojo postelj. Zaspil in sanja.

V gorkem poletnem solncu stopa po livadi. Trava je čevljev visoka in polna rudečih, dišečih cvetk. In vselej, kadar se prestopi, izlete bliščeči ptički — vzlete, švignejo mimo njega in zginjajo v čistem zraku.

Z doline pleza kvišku na zelene gore. Pred prepadom stoji v solnčnem žaru, v cveticah, ki mu segajo do kolen in žare in močno duhte. Veliki, svetli mrčesi letajo po zraku in zelene goščarice lazijo med cveticami. In srce njegovo se širi v srečnem, tihem razkošju, in nekdo mu zašepče živahno besedo na uho, in ta beseda je jutranja zarja.

Niels se prebudi.

Mesec sije močno v sobo skozi bele gardine na oknih. In v hipu, ko se prebudi, se mu zazdi, da plava neka senca od njegovega zglavja proti vratom.

Sklone se v postelji, sedi dolgo pokonci in posluša. Na njegovi strani spi gospa Lily mirno kakor dete. In od daleč čuje glas kitare in petje v tujem mestu.

(Dalje sledi.)

stopi vlada radikalizmu energično na prste, in naj bode ta v tovarnah ali pr v c. kr. pisarnah. Konečno zahtevamo, da ostane naša dežela katoliška in nemška ter z vso odločnostjo obsojamo »Los von Rom« agitacijo. Kdor drugače govori, nima pravice govoriti v imenu naše dežele. — Tako glavno glasilo katoliške ljudske stranke, ki ravno te dni zopet slavi jedno zmago pri deželnozborni volitvi. S takimi pravičnimi Nemci pač nobenemu narodu ni težko shajati in državnozborna večina si more le čestitati, da ima v svoji sredi zastopnike te katoliške ljudske stranke.

Križa v predsedstvu češkega deželnega zbora je rešena z imenovanjem poslanca in predsednika praške trgovinske zbornice, Wohanka, namestnikom višjega deželnega maršala v češkem deželnem zboru. Sprva so razni listi zatrjevali, da Wohanka ne bo vsprejel te časti, dokler se ne ponudi županu dr. Podlipnemu in je ta ne odkloni, in da bo sicer podeljeno to mesto drugemu odličnemu češkemu zastopniku, toda včeraj, ko je višji deželni maršal naznanil imenovanje, se Wohanka ni prav nič branil prevzeti častnega mesta ter se je cesarskemu namestniku celo zahvalil za izkazano mu zaupanje. Dotični listi so morali biti tedaj slabo informovani ali pa se je poslanec Wohanka premislil kar čez noč.

Protestantska agitacija, ki je, kakor znano, v rokah prvakov tevtonske kričaške klike Schönererja in Wolfa, zavzema čim dalje večjo razsežnost. Dosedaj so nabirali protestantski prvaki somišljenikov le po Češkem in v nekaterih večjih krajih naše države, sedaj se je pa pričelo novačenje za odpad od katoliške cerkve tudi po deželah mej meščanstvom in kmečkim prebivalstvom. V Gradcu se je ustanovil odbor »zaupnikov za razširjenje nemško-protestantskega gibanja na Štajerskem«, ki razpošilja po celi deželi zaupna pisma, v katerih se roti vse, kar nemško leze in gre, da pristopi takoj k »narodni« cerkvi. Jedno tako pismo se je posrečilo zaslediti uredništvu »Graz. Volksblatt«, katero objavlja doslovno. V tem pismu kar mrgoli nesramnih napadov na katoliško cerkev kot nevarno in sovražno nemškemu življu. Dopise, pravi nadalje, je do preklica pošiljati profesorju Polzerju v Gradcu. — Zaupna stvar je vendarle prišla v javnost in vlada sedaj lahko zasleduje vse ne samo veri, marveč tudi državi nevarno gibanje. Razsodno prebivalstvo se sicer ne bo dalo vjeti na te limanice, toda mej omahujočimi provzroči agitacija lahko večjo škodo, ako se ji pravočasno ne zastavi pot.

Vojaška predloga v nemškem državnem zboru bo vsprejeta najbrže v smislu predloga članov centra. Konečni vspeh sicer še ni znan, vendar se splošno sodi, da je kriza poravnana. Vojni minister Gossler je bil pri cesarju v avdijenci ter mu poročal o položaju. Cesar je baje pritrdil predlogu centra posebno še vsled tega, ker je prvi voljan staviti in glasovati za resolucijo, da se črtano število vojakov dovoli pozneje, ako se bo pokazalo, da vsled črtanja res trpé vojaški interesi. S tem je zadeva poravnana, vendar so nekateri krogi zelo radovedni, kaka koncesija od vladne strani je napotila centrum do te izjave.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. marca.

(Zahvala papeževa dež. zboru kranjskemu.) Presvetli knez in škof je dobil včeraj nastopno brzojavko iz Rima: Sveti Oče je želje in voščila deželnega zbora za Kranjsko preradosne duše sprejel; da pa posvedoči svojo dobrohotnost, podeljuje vsem pojedinim članom zbora prav iz srca apostolski blagoslov.

Marijan kardinal Rampolla.

(Deželni zbor kranjski) Deželnemu zboru je predsedoval deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg, ki je prečital papeževo zahvalo dež. zboru kranjskemu. — **Potresni vlak na Gorenjsko.** Posl. Šubic in tovariši so stavili nujni predlog, odposlati prošnjo na vodstvo drž. železnice, naj prične takozvani potresni vlak s 1. aprilom voziti ter naj se ohrani tudi v zimskem času. Predlog je bil soglasno vsprejet. — **Sistemizovanje deželnih živinozdravnikov.** Po nasvetu finančnega odseka sklenil je deželni zbor, da naj se polagoma v vseh sodnih okrajih nastavi živinozdravniki. Po

Kranjskem imamo sedaj le na sedežu okrajnih glavarstev c. kr. okr. živinozdravnika, ki ima za čeli politični okraj izvrševati svoj posel. Ker so marsikateri okraji jako veliki in vsled gorate lege zelo razprostrti, imajo drugi okraji prav malo od živinozdravnika, nameščenega pri okrajnem glavarstvu. Po tem takem bilo bi v deželi namestiti 19 živinozdravnikov. Deželni odbor izraža mnenje, da se slično kakor na Štajerskem polagoma ustanavljajo mesta živinozdravnikov, subvencioniranih od dežele in od dotičnih občin oziroma okraja. Kjer je za to največja in najnujnejša potreba, naj se najpreje nadomesti živinozdravnika. Deželni odbor nasvetuje, da se podeli deželna podpora k plači živinozdravnika, pod pogojem, da k plači prispevajo tudi občine dotičnega okraja. Zbor je pritril načelom, izraženim in nasvetovanim od deželnega odbora, ter dovolil v to kredita 2000 gl., da se okrajem, ki se zglase za živinozdravnika in se zavežejo vsaj tretjino stroškov prevzeti, zagotovi deželna podpora 400 gld., tako da bi dotični živinozdravniki imeli 600 gld. plače. Deželni zbor naročil je ob enem deželnemu odboru, da takoj dožene z okraji, osobito s tistimi, ki so živinozdravnika najbolj potrebni, kakor Metlika, Mokronog, koliko bodo prispevati hoteli k plači živinozdravnika, ter da se potem službe razpišejo. (Poročevalec Barbo.) O tem predlogu je govoril posl. Schweiger, ki je povdarjal, da je zaradi sosesčine s Hrvatsko treba se pri tem ozirati v zlasti na metliški okraj. — Predlog je bil vsprejet. — Za zbirko slik in skiz umetnikov Jurija in Janeza Šubica se dovoli svota 1500 gld. ter jih nakupi dežela za muzej. (Poroč. dr. Papež.) — Deželno kulturni zaklad: Pokritje za l. 1897 je zneslo 6928 gld. 50 kr., potrebščina pa 4993 gl. 20 kr., torej preostanka 1935 gld. 30 kr. Mej drugim je deželni odbor izdal za šolske vrte 340 gld., za sadne in gozdne drevesnice 170 gld. 75 kr., za trtnice 376 gld. 87 kr., za pokončavanje hroščev 862 gl., za bakreni vitrijol 381 gld. 68 kr. itd. Lovskih listov so politična oblastva l. 1897 izdala 874 po 3 gld., lovskim paznikom pa brezplačno 1064. Za l. 1899 se potrebščina tega zaklada proračunava na 5920 gld. (Konec sledi.)

(Občni zbor katol. polit. društva) je bil včeraj dobro obiskan. Predsedoval mu je kanonik Kalan. Presvetli knez in škof je v lepih besedah pismeno pozdravil zborovalce, »prav iz srca želeč — kakor piše — Vam pomoči iz nebes, da v govorih in posvetovanjih zadenete res to, kar je po načelih katoliške politike za verni naš slovenski narod najbolj koristno oziroma na časno in večno njegovo srečo, in da potem tudi v dejanju pogumno in srčno izpeljete vse, kar bote dokazovali, vtrjevali in sklenili.« Nato sta poročala društveni tajnik g. V. Schweitzer o delovanju društva in blagajnik prof. dr. Janežič o društvenem imetju. Potem sta sledila govora vodje posl. Povše-ta in profesorja posl. dr. Krek-a. Ta govora »Slovenec« objavi v celoti. — V odbor so bili za tekoče leto izvoljeni gg.: Anton Bellec, župan iz Št. Vida; dr. J. Brejc, odvetnik; profesor dr. J. Janežič; kanonik Kalan; prof. dr. Krek; posl. dr. Fr. Papež; vodja Fr. Povše; odvetnik dr. Ivan Šusteršič; odvetniški kandidat Vilj. Schweitzer; drž. poslanec Vencajz; kot namestnika pa gg. Ivan Kregar in dr. Aleš Ušeničnik. — Želimo, da društvo prav krepko in vstrajno deluje za vveljavljenje krščanskih načel v javnem političnem in gospodarskem življenju.

(Pevski zbor »Glasbene Matice«) ima danes v petek, zvečer ob 8. uri, v Narodnem domu glavno skušnjo za tretji koncert (19. t. m.). — Vstopnina za nepevce 1 krona. — Vsaka pevka ima prost vstop za jedno spremljevalko.

(V pokoj) je stopil dež. sod. svetnik in državni pravdnik v Celju g. dr. Jos. Gallé; na njegovo mesto utegne priti svetnik pri okrožnem sodišču v Mariboru dr. M. Bouvier.

(Spominek pok. prelata dr. A. Čebašek-a) Pretečeni torek (14. sušca) je presvetli knez in škof, dr. Anton Bonaventura Jeglič, mašo bral ob osmih pri svetem Krištofu in potem blagoslovil spominek na grobu rajnega stolnega dekana dr. Andreja Čebaška.

(Častno svetinjo) za štiridesetletno službovanje je priznal deželni predsednik Antonu Perne v Kamniku.

(Komisija za odmero pridobnine.) Predsedstvo finančnega ravnateljstva je za litijski okraj imenovalo predsednikom te komisije glavarja M. Grilla, njegovim namestnikom pa fin. koncipista Val. Žuna; člana sta še davčni kontrolor Ign. Klinc in pristav V. Nedeljko.

(Pojasnilo.) K dopisu »Iz Železnikov, 9. marca«, katerega smo objavili v 60. številki našega lista, po gospodu dopisniku opozorjeni radi izjavljamo, da je izostal stavek, ki je sledil za stavkom: »Druga nadloga . . . dobro blago« in katerega smisel je bila, da to ne velja o vseh fužinarjih in delodajalcih, marveč so nekatere častne izjeme, kakor n. pr. podjetje gg. Globočnikov in drugih. — Toliko v pojasnilo, da ne bi morda gospod Globočnik, katerega poznamo kot delavcem naklonjenega gospoda, stvari krivo umeval.

(Iz Kostanjevice.) Nesreča. Danes po noči je pri nas v mlinu v graščini zgorel mlinar Franc Hodnik, oče treh nedoraslih otrok. Kakó se mu je nesreča pripetila, se ne vé. Najbrže se je udaril, potem padel nezavesten na petrolejsko svetilnico, nad katero mu je zgorel ves zgornji del trupla. Žena njegova dobila ga je že mrtvega.

(Novo gasilno društvo) so ustanovili v Šenčurju pri Kranju. Pravila so že predložili vladi v potrjenje.

(Iz Bohinja.) V Srednjivasi se je ustanovilo kmetijsko društvo, čegar pravila je trgovsko sodišče že začetkom februvarija potrdilo. Mlado društvo se prav ugodno razvija in je doseglo že skoro 200 članov. Zidati mislimo tudi skupno skladišče precej pomladi, ko se sneg spravi. Les že imamo in kamen začnemo kmalu lomiti. Nasprotnike to seveda boli. Domačih nimamo veliko in še ti so le naščuvani od drugih, kateri lažejo, zabavljajo in strašijo, da bodo kmetom, ki se vpišejo, vse prodali. Splošna ogorčenost je bila po fari, ko je »Narodov« dopisnik prinesel ono tolpo lažij, tako nesramnih, da na nje ni vredno odgovarjati. Naj le zabavlja »Narod« in kolnejo dobri prijatelji kmetijskih žepov, mi ostanemo pri svojem namenu, kmetu pomagati. Dobri vpliv društva se pa že sedaj kaže. Še nobenkoli ni cena turšici, moki in drugim rečem tako nenadoma padla, ko letos meseca januarja in februvarija, ko se je začelo govoriti o zadrugi. Sicer pa naše društvo ne misli biti le konsumno, temveč prava gospodarska zadruga. Kako bo to izpolnila, bomo pozneje poročali.

(Nesreča.) Iz Bohinja: V ponedeljek zvečer so našli v sirarnici pri Stari Fužini mrtvega sirarja Lorenca Šolar. Občespoštovani pošteni fant je zakuril spodaj dve peči, da bi delal sir. Ker prostor ni bil odprt, se je razvila ogljenčeva kislina (?) in ga omamila. Ko je vzdignil hleb sira, je omahnil, padel znak in umrl okoli treh popoldne. Našli so ga še le zvečer, ko so prinesli mleko v sirarnico. Roke je imel razprostrate, kot da bi se hotel z zadnjimi spraviti k vratom. Star je bil 27 let.

(Ogenj v gozdu.) Minuli torek se je vsled iskre iz železn. lokomotive blizu trboveljske postaje vnel ogenj v gozdu, ki je provzročil trem posestnikom do 1000 gld. škode. Še le po preteku šestih ur se je prebivalcem, katerim je prišlo na pomoč 100 trboveljskih delavcev, posrečilo zaдушiti ogenj. — Tudi na Šmarni gori je gorelo včeraj popoldne do pozno v noč. Kako je ogenj navstal, se ne vé.

(O volitvi) za mestno skupino Pazin-Labinj-Plomin se dodatno poročča, da je od 68 volilcev v Labinju prišlo na volišče 56, ki so vsi glasovali za italijanskega kandidata; istotako jih je od 50 volilcev v Plominu 49 glasovalo za Constantinija. Torej je dobil g. Kurelić vseh 140 glasov v Pazinu, kar je tem večjega pomena, ker se Lahi upirajo hrvatski gimnaziji v Pazinu. Pripomniti treba, da je v Pazinu 8 uradnikov glasovalo za laškega, jeden za hrvatskega kandidata. To je skoraj gotovo zadnja italijanska zmaga v tej skupini.

(100.000, 25.000 in 10.000 kron) so glavni dobitki volike jubilejske razstavne loterije. Opozarjamo, da se bodo ti dobitki tudi v gotovini z odtegnjenimi 20% izplačali. Žrebanje je nepreklicljivo 18. marca 1899.

Društva.

(Pevsko društvo »Slavec«) priredi v nedeljo 19. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »pri

zlati ribi« društven večer, h kojemu se člani in prijatelji društva uljudno vabijo.

(Slovensko pevsko društvo »Lipa« v Ljubljani) vabi k javnemu občnemu zboru v prostorih g. Ferlinca v nedeljo, dne 19. sušca 1899. l. ob 4. uri popoldne. Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo predsednika. 3. Volitev odbora. 4. Raznoterosti. — Ker je ta občni zbor velike važnosti, zeleti je, da bi se ga udeležilo kolikor mogoče veliko mladeničev. Novi člani dobro došli!

(Vabilo) k veselici, katero priredi »Slov. bralno društvo v Škofji Loki« v nedeljo, dne 19. marca t. l. — Vspored: Na vsestransko željo tretjič: »Črevljar baron«. Šaljiva igra v treh dejanjih s petjem Nemški spisal Rudolf Kahn, poslovenil J. Alešovec. Jako zanimiva prosta zabava. — Vstopnina: udom 15 kr., neudom 25 kr. — Pričetek ob polu osmi uri zvečer. — K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor »Slov. bralnega društva.«

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 17. marca. Grof Thun se je posvetoval zadnje dni z baronom Chlumecy-jem in knezom Auerspergom. Listi poročajo, da se kmalu skličejo načelniki de-snice na Dunaj.

Dunaj, 17. marca. Včeraj popoldne je imel občinski svet zelo burno sejo, ki je trajala do 1. ure po polnoči. Na dnevnem redu je bila glavna razprava o novem občinskem štatutu. V prvem branju je bila predloga vsprejeta.

Dunaj, 17. marca. V dunajskem mestnem zboru je bilo v sinočni seji mnogo viharjev pri razpravi o novem mestnem štatutu. Förster je bil za tri seje izključen iz zbornice.

Dunaj, 17. marca. Abbé Blanchard, spovednik morilca Lucchenija, je bil včeraj pri cesarju v posebni avdijenci. Imenovani duhovnik si mnogo prizadeva za zgradbo spravne kapele v Genevi.

Zader, 17. marca. Poslanec Biankini je predlagal resolucijo glede združenja Dalmacije s Hrvatsko ter proti postopanju vlade v nagodbenem vprašanju. Predsednik ni dovolil razprave in glasovanja o tej resoluciji.

Zader, 17. marca. Včeraj se je pojavil tu precej močan potresni sunek.

Opava, 17. marca. V deželnem zboru je izjavil deželni glavar, da znanega Turko-vega predloga iz zadnje seje ne more dati na razpravo, ker več njegovih točk prekorača kompetenco deželnega zbora. Posl. Türk in sodrugji so dalje časa ugovarjali proti tej izjavi, a zaman.

Berolin, 17. marca. Državni zbor je z 222 proti 132 glasovom vsprejel vojaško predlogo, spremenjeno v smislu zahteve centra in z dodatkom, da se v slučaju potrebe dovoli tudi ono, kar se je črtalo v vladni predlogi.

Atene, 17. marca. Kralj je včeraj s prestolnim govorom otvoril zasedanje poslanske zbornice. Zahvaljeval se je najpreje velesilam za imenovanje princa Jurija krečanskim komisarjem, ter nato navedel več preosnov, ki jih predloži vlada, mej drugim glede osmega, trgovinskega ministerstva, spremembo tiskovnega zakona in zboljšanje položaja uradnikov.

Umrli so:

13. marca. Lovrenc Majdič, sejmar, 49 let, Sv. Petra cesta 33, mrtvoud.

15. marca. Ana Pintar, delavka, 44 let, Vodmat 22, jetika.

V bolnišnici:

12. marca. Franc Mohar, gostač, 53 let, jetika.

13. marca. Marjeta Kerhin, preglednika žena, 33 let, tuberkuloza.

14. marca. Viljem Podkrajšek, sprevednika sin, 9 mesecev, tuberkuloza. — Žiga Strel, črevljar, 27 let, jetika. — Jožef Lesjak, skupovalec las, 53 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina 24. urah v mm.
16	9 zvečer	739,4	0,8	brezv.	jasno	
17	7 jutraj	740,4	1,8	sl. szah.	jasno	0,0
	2. popol.	737,7	17,6	sl. jug	"	

Srednja včerajšnja temperatura 9,5°, normale: 3,7°.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev le-
sovja, preprečuje gnilobo, oprbljost itd.
Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka
BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 15 11-1

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bodo imelo

19. sušca 1899, t. j. na praznik sv.
Jožefa, popoldan ob 1/2. uri

v šolski sobi tukajšnjega frančiškanskega samostana svoj

letni občni zbor,

h kateremu so vsi moški udje te bratovščine povabljeni.

271 2-2

Odbor.

VABILO

k

občnemu zboru

„Okrajne hranilnice in posojilnice
v Idriji,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“,

ki se bode vršil

v nedelje, dné 26. marca 1899.,

ob 1. uri popoldne

v dvoraní mestne hiše.

Dnevni red:

1. Potrjenje računa za leto 1898.
2. Dovoljenje remuneracije za poslovanje.
3. Dovoljenje podpor.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Idrija, dné 16. marca 1899.

285 1-1

Ravnateljstvo.

Prodá se prav dobro ohranjen 288 2-1

harmonij,

ki ima osem spremenov. — Kjé pové upravništvo
»Slovenca“.

Slovinci,

pristopajte k

„Naši straži“!

Žrebanje jutri!

1. Glavni dobitek 100.000 kron vred.
 2. Glavni dobitek 25.000 „ „
 3. Glavni dobitek 10.000 „ „
- v gotovini z 20% odbitka.

Dunajske srečke à 50 kr.

priporoča 99 16-15

J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Severonemški Lloyd v Bremi.

866 30-15

Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dné 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka: **Brema - Sev. Amerika.**
Do Novi-Jorka.

Iz Breme vsak torek in soboto zvečer
Iz Southamptona dotaknivi se ev.
Cherbourg vsako sredo in nedeljo
Iz Genove dotaknivi se Neanola
via Gibraltar
dva ali trikrat
na mesec.

Brema - Južna Amerika. Do
Montevideo. Baltimore.

Brema - Vzhodna Azija. Do
Do Kitajskega. Buenos-Ayres.

Brema - Avstralija. Do
Adelaide, Melbourne, Sydney. Japonskega.

vožnja po morji
čez ocean do
Novi-Jorka traja
6 do 7 doj.

Najlepša in najcenejša pri-
ložnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:
Edvard Tavčar.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné
do dné po 4 1/2%.
Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 17. marca.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 30 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 40 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 45 >
Avstrijska krona renta 4%	101 > 10 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 70 >
Ogerska krona renta 4%	97 > 80 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	913 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	368 > 25 >
London vista	120 > 45 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 > — >
20 mark	11 > 79 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 55 >
Italijanski bankovci	44 > 25 >
C. kr. cekini	5 > 67 >

Dné 16. marca.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 60 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 > — >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 > 50 >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > — >
Tisne srečke 4%	141 > — >
Dunavske vravnave srečke 5%	130 > 75 >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 > 75 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 25 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 10 >
Prijoritete obveznice državne železnice	218 > 25 >
„ južne železnice 3%	179 > 20 >
„ južne železnice 5%	124 > 70 >
„ dolenskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 > 30 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 > — >
Salmove srečke, 40 gld.	85 > 75 >
St. Genois srečke, 40 gld.	84 > 75 >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	24 > — >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 > 50 >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3415 > — >
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	475 > — >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	64 > 50 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	113 > — >
Montanska družba avstr. plan.	242 > — >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	195 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 12 >

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.